

BITI ALI NE BITI SONS - TO BE, OR NOT TO BE La Fura dels Baus

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, **20. 6. – 3. 9. 2023**

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. / *The Honorary Patron of the 2023 Ljubljana Festival is the Mayor of the City of Ljubljana, Mr Zoran Jankovič.*

Ponedeljek-torek, 26.-27. junij 2023, ob 21.00
Monday-Tuesday, 26-27 June 2023, at 9.00 pm
Poletno gledališče Križank / *Križanke Summer Theatre*

BITI ALI NE BITI **SONS - TO BE,** **OR NOT TO BE**

La Fura dels Baus

Svetovna premiera / *World Premiere*

Umetniške vodje in režiserji / *Artistic and stage directors:*

Tamara Joksimovic, Mireia Romero, Carlus Padrissa
(La Fura dels Baus)

Koreografinja / *Choreographer:* **Mireia Romero**

Scenografka in kostumografinja / *Set and costume designer:*
Tamara Joksimovic

Video- in avdiovizualni ustvarjalci / *Video and audiovisual creators:* **Studio Eyesberg / Eyesberg Studio**

Videorežiser / *Video director:* **José Vaaliña**

Avtorji računalniške grafike / *CG artists:* **David Ros, Martina Ampuero, Pol Marquès**

Vodja produkcije / *Head of production:* **Marcel Riu Bonvehí**
(Bonvehí Arts & Events)

Vrvni sistem / *Riggers:* **Anigami (David Vilaregut, Mia Vilaregut)**

Menedžment / *Management:* **Meritxell Viñas**

Avtor glasbe / *Music composer:* **Carlus Padrissa (La Fura dels Baus)**

Tonska mojstrica / *Sound engineer:* **Damià Duran**

Zasedba / Cast:

Quico Torrent

Tamara Ndong

Adriana de Montserrat

Ferran Plana

Zahvale / Thanks:

Ramon Perona, Pera Tantiñá (La Fura dels Baus), Joan & Màrius Tañà (Mecanitzats Rodater SL), Aitziber Sanz, Artur Prat, Monyr Merkaoui & Pep Padrós (Anigami), Joan Fericgla (BAF General de Catalunya SLU) & Dolors Coma (restavracija / restaurant Urgell).

Workshop Teatro Biennale di Venezia 2022: Gloria Berton, Mariasole Brusa, Giovanni Consoli, Alessia de Francesco, Donato Demita, Emanuele Marchetti, Marco Miglioli, Yolanda Sanz, Angela Dionisia Severino, Beatrice Verzotti.

.....

»Biti ali ne biti, to je vprašanje« je prav gotovo ena najbolj znanih vrstic v vsej umetnosti. Fraza se pojavi v tretjem dejanju Shakespearovega *Hamleta* in ima večplasten pomen, saj ne zajema le misli, ki divjajo v naslovnem junaku – tehtajočem med bolečinami in nepravičnostmi življenja na eni strani ter smrti na drugi –, temveč vsebuje tudi motiv eksistencialne krize. Globlja analiza monologa razkrije različne koncepte in pomene, ki so sorodni vsem človeškim bitjem.

Novi spektakel skupine La Fura dels Baus z naslovom ***Biti ali ne biti*** temelji na novem izzivu, in sicer na raziskovanju občutkov strahu in nelagodja ljudi današnjega časa. Predstava kombinira prvine interaktivnega gledališča in avdiovizualnih vsebin, ki dopolnjujejo izkušnjo groze. Scenografija je digitalna, občinstvo sedi v središču dogajanja in je obdano z igralci, ki z njim soustvarjajo dogajanje, kar tvori nadrealistični učinek. Prelivanje podob, ki združuje več disciplin v eno, bo na novo kontekstualiziralo večno vprašanje umetnosti: kje se ta konča (platno) in kje se začne vsakdanjost (igralec).

Kot so zapisali ustvarjalci predstave *Biti ali ne biti*, smo ljudje navajeni slepo verjeti v resničnost, ki jo vidimo na zaslonih, resnice pa ni vedno lahko ločiti od realnosti. Strah nas vleče na nepričakovane kraje našega uma in spreminja naučene vrednote. Skupina se sprašuje, pred čim se moramo braniti (pred virusom, revščino, imigranti, drugim, neobičajnim?) in ali se je bolje zapreti vase ali deliti naše izkušnje. Postavljajo vprašanje,

ali se bomo spet naučili, kaj je pravi pomen besede »svoboda«, ko jo bomo izgubili. Kot nadaljujejo, je teror vznemirljiva motnja uma zaradi resničnega ali namišljenega tveganja; ko strah prevlada nad nadzorom uma, je težko razmišljati racionalno – komu koristi? V *Hamletu* razmišljamo o odnosu med razumom in norostjo, silami usode, ki ji nasprotuje naključje, soočenjem med dobrim in zlom, svobodo in odgovornostjo, življenjem in smrtjo. La Fura dels Baus s svojim imerzivnim, fizičnim, resničnim in obenem virtualnim gledališčem ponuja izkušnjo, ki nam bo pokazala, kako premagati strah in ne umreti pri poskusih.

Poleg občinstva nastopajo Hamlet, Klavdij, Ofelija, Gertruda, Polonij in Laert. V prvem delu (*Prihod občinstva*) se ljudje premikajo proti svetlobi. Med vhomom in mestom, kjer je občinstvo, je zelo velik prostor, obdan s temo in meglo. V drugem odseku (*Zombiji*) se s tal dvigne krsta, nato se odpre in razkrije mrtveca, ki čez nekaj trenutkov skoči iz svoje priprave in se začne sprehajati ter čarobno pojavljati in izginjati na različnih krajih med občinstvom. V *Virusu vojne* se pojavi lik, ki zgrabi posodo z vodo ter se trudi, da je kdo ne vidi. Vstopi drugi, opazi njegovo krajo in začne se lov, ki se konča s prepriom, medtem ko se med občinstvom širi razburjanje. Med prepriom se ena od posod z vodo odpre, voda se razlije po tleh in moški jo začnejo kot obsemeni lizati s tal. V četrtem delu (*Virus smrti*) nastopi naslovni junak, Hamlet, v dialogu z mrtvim očetom, ki mu pove resnico o svoji smrti – zdaj se mora sin v njegovem imenu maščevati. V petem delu (*Ofelija*) Hamlet obupano tava in sreča Ofelijo; ona ga prime za roko, vendar ne spregovori, odide in začne viseti na gugalnici ter poje »Bésame mucho ... que tengo miedo a perderle otra vez!« (Močno me poljubi, bojim se, da te spet izgubim!), medtem ko drugi igralci v temi neškodljivo prebadajo občinstvo z majhnimi naturopatskimi pripomočki. V nadaljevanju (*Gledališče v gledališču*) vstopijo ljudje v belih kombinezonih, opremljenih z različnimi elektronskimi termometri, s katerimi občinstvu izmerijo telesno temperaturo, in izberejo tiste udeležence, ki imajo vročino. Nato z zasloni ločijo navidezno bolne od zdravih, tako da se skupini ne vidita neposredno, temveč zgolj po kameri – ali je resnično ali je laž? V sedmem, naslovnem delu (*Biti ali ne biti*) se Hamlet zapre v vakuumsko zaprto plastično vrečko in recitira slavni Shakespearov monolog. Sledi *Smrt Ofelije*, ko se Ofelija spremeni v meduzo in pade v ribnik, kjer umre od žalosti, utopljena v lastnih solzah. V predzadnjem delu grobar odpre krste in prepozna okostnjake, nato v zadnjem delu (*Zombiji plešejo poslednji ples smrti*) vsi mrtvi iz Shakespearove tragedije vstanejo iz svojih grobov in se premikajo med občinstvom ter drugega za drugim objemajo, medtem ko puščajo madeže sivega prahu, ki se preprosto

operejo z milom in vodo. Lik smrti leti nad občinstvom, ki se premika z ene strani na drugo v prostoru. Na koncu zombiji zaplešejo ples smrti, ki temelji na tradicionalnem plesu iz mesta Verges v notranjosti Costa Brave v severovzhodni Kataloniji.

.....

Svetovno priznana španska gledališka skupina **La Fura dels Baus**, ustanovljena leta 1979 v Barceloni, je znana po svojem uličnem gledališču, uporabi nenavadnih prizorišč in brisanju meja med občinstvom ter igranjem. Zasedba je opisala svoje delovanje in ustvarjanje kot »nekakšno odraslo pustolovsko igrišče za zabavo, nevarnosti, burke in fantazijo«. Njihove predstave že vse od začetka temeljijo na uporabi tehničnih sredstev in so z leti postajale vedno bolj impozantne in spektakelske. Od zgodnjih devetdesetih let so diverzificirali svoja ustvarjalna prizadevanja in se razširili na področja digitalnega in uličnega gledališča, uprizarjanja sodobnih gledaliških del ter oper in produkcije večjih korporativnih dogodkov. Po prvih večjih uspehih so številna svetovna podjetja, med drugim Pepsi, Mercedes-Benz, Peugeot, Volkswagen, Swatch, Microsoft, Columbia Pictures in Warner Bros, pri skupini naročila izdelavo velikih promocijskih predstav. Glavni prispevek skupine La Fura dels Baus k odrski umetnosti je nov pristop, ki temelji na transformacijah dveh pglavlitnih vidikov odrske umetnosti: prostora in občinstva. Prvega so na novo opredelili s pomočjo predstavitve prostora dogajanja na nekonvencionalne lokacije, medtem ko so drugega redefinirali s preobrazbo občinstva iz pasivnih gledalcev v aktivne udeležence, s čimer prelamljajo četrto steno. Svoja odrska dela prilagajajo arhitekturnim značilnostim teh novih prostorov, v katerih potekajo posamezni dogodki. Nenehna radovednost in potreba po raziskovanju novih umetniških trendov ter rabe novih tehnik sta v procesu kolektivnega ustvarjanja razvili edinstven jezik, slog in estetiko, ki se danes imenuje furanski jezik in se uporablja v različnih umetniških zvrsteh.

V Barceloni rojeni režiser in samouk **Carlus Padrissa** je eden izmed ustanovnih članov ter glavnih gonilnih sil gledališkega ansambla La Fura dels Baus. V zgodnjem ustvarjanju je skupaj z Mikijem Espumo sodeloval pri produkcijah *Accions* (1984), *Suz/o/Suz* (1985), *Tier Mon* (1988), *Noun* (1990) in *MTM* (1994), kjer je bil odgovoren za glasbeno spremljavo in snemanje. Skupaj s skupino La Fura dels Baus je gostoval na štirih celinah, eden od vrhuncev njegovega ustvarjanja pa je prav gotovo produkcija *Mediterrani, mar olímpic* na glasbo botra synthpo-

pa Rjuičija Sakamoto, ki je nastala v sodelovanju s sočlanom Àlexom Olléjem. Produkcija je bila izvedena leta 1992 na otvoritveni slovesnosti olimpijskih iger v Barceloni, ki si jo je ogledalo več kot petstomilijonsko televizijsko občinstvo. Parrissova ljubezen do dramske umetniške dejavnosti in glasbe ga je privedla do glasbenega gledališča. Njegovi prvi deli na tem področju sta nastali v sodelovanju z Olléjem in Jaumejem Plenso pri operi *Atlantida* Manuela de Falle leta 1996 in misteriju *Mučeništvo sv. Sebastjana* Clauda Debussyja. Njegov edinstveni način razumevanja opere kot svetovne umetnine, v kateri svetloba nadomešča velikanske kulise iz papirmašeja, ga je pripeljal do prav posebnega odnosa do Wagnerja in njegovega *Nibelungovega prstana*, za katerega je nastala valencijska produkcija (2007–09) v sodelovanju z dirigentom Zubinom Mehto. Poleg tega je skupaj z Isidrom Ortizom in Olléjem režiral psihološki triler *Fausto 5.0* (2001), ki je prejel številne nagrade. Parrissova je s skupino *La Fura dels Baus* režiral številne operne uspešnice v najvidnejših svetovnih opernih hišah.

Jan Prepadnik

.....

La Fura dels Baus is a Spanish theatre company founded in 1979 in Barcelona; it is known for its street theatre, the use of unusual venues, and its blurring of the boundaries between the audience and the actors. The company's performances have always been based on the use of technical means, but they have become increasingly impressive and spectacular over the years. Since the early 1990s, they have diversified their creative endeavours, expanding into the fields of digital and street theatre, staging contemporary theatre works and operas, and producing major corporate events. At this year's festival, they will present *To Be or Not to Be*, a combination of interactive theatre and audiovisual content that explores the feelings of fear and discomfort experienced by people today. The set design is digital and the audience do not sit on chairs, but are in the thick of the action, surrounded by actors who interact with them. In this way members of the audience become the protagonists in the experience, creating a surreal effect together with the actors. With its immersive, physical, real and virtual theatre, *La Fura dels Baus* offers an experience that will show you how to overcome fear and not die trying.

NAPOVEDNIK / TO BE ANNOUNCED:

Četrtek–petek, 29.–30. junij 2023, ob 21.00

Thursday–Friday, 29–30 June 2023, at 9.00 pm

Poletno gledališče Križank / *Križanke Summer Theatre*

PASTORALA ZA PLANET PASTORAL FOR THE PLANET

Režiser / *Director*: **CARLUS PADRISSA**

Glavni dirigent / *Chief conductor*: **JOSEP VICENT**

**Simfonični orkester RTV Slovenija
RTV Slovenia Symphony Orchestra**

Sponzor / *Sponsor* (26. 6.):

s.Oliver

Sponzor / *Sponsor* (27. 6.):

— SINCE 1403 —

TERME DOBRNA

HOTELS, SPA & MEDICAL CENTRE

Izdal / *Published by*: **FESTIVAL LJUBLJANA**, junij / *June* 2023

Zanj / *For the Publisher*: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja,
častni član Evropskega združenja festivalov / *General and Artistic
Director, Honorary member of the European Festivals Association*

Besedila / *Texts*: **JAN PREPADNIK**

Prevod / *Translation*: **AMIDAS, d. o. o.**

Oblikovanje / *Design*: **ART DESIGN, d. o. o.**

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana/

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

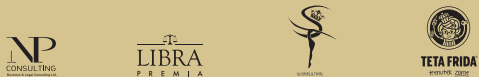
Medijski sponzorji / Media sponsors:

Uradna vina / Official wines:

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: ljubljanafestival.si, Eventim, blagajna Križank, bencinski servisi / Križanke Box Office, gas stations

Več informacij / More information: ljubljanafestival.si

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih.
The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.